GAZETA KRAKOWSKA

Nro 43.

Z KRAKOWA DNIA 28. MAIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Z Warszawy d. 20 Maia.

W Imieniu Nayiaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c. &c. &c.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy, iż w kraiach Królestwa Polskiego znayduią się liczne poszlaki rud, miedzi, ołowiu, srebra, tudzież soli, zważywszy, iż takowe płody są pierwszemi potrzebami, a przeto istotną częścią dobra publicznego, chcąc więc zachęcić podeymuiących się kopalń i fabryk górniczych do odkrycia i wynaydowania tych rzeczy kopalnych; na przełożenie Kommissyi Spraw wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania Rady Stanu w ogólnem zebraniu, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. Niżeli ogólne przepisy górnicze przez Nayiaśnieyszego Pana postanowionemi zostaną, Kommissyia Rządowa Spraw wewnętrznych i Policyi jest upoważniona do wydawania pozwoleń (*Schurffbrief*) do wynaydowania i odkrycia warsztw żył, gniazd, lub pokładów rud kruszcowych wyżey wymienionych; bez takowego upoważnienia, nikt prócz właściciela gruntu, podobnych robót przedsiębrać nie może.

Art. 2. Pozwolenia udzielane będą tylko na takie mieysca, gdzie iest podobieństwo albo pewne poszlaki, podług prawideł Geognozyi, iż powyższe kruszce i płody mineralne znaydować się mogą, które pod żadnym pozorem do domów, budynków, dziedzińców, ogrodów, łąk i gruntów obsianych rozciągać się nie maią.

Właściciele gruntu, gdy przez własne podobne roboty wynaydą wymienione minerały na swym własnym gruncie, uwiadomić o tem Dyrekcyią Górniczą są winni.

Art. 3. Pozwolenia takowe udzielanemi bydź mogą iedynie tylko na pewne punkta, na pewne części iakiego pola, na pewne części iakiey góry, lub iakiey doliny. Udzielane bydź tylko mogą osobom, którym Dyrekcyia Górnicza wyda zaświadczenia, iako posiadaią praktyczne w sztuce górniczey wiadomości, a które oraz złożą dowody że są w stanie zaręczenia za maiące się przez nich opłacać wynagrodzenia właścicielom gruntu.

Art. 4. Kommissyia Rządowa Spraw wewnętrznych i Policyi, pozwolenia takowe nie na dłuższy czas iak na trzy miesiące wydawać będzie.

Art. 5. Pozwolenie do czynienia prób górniczych, z którem, przed rozpoczęciem onych, u zwierzchności mieyscowey podeymuiący się meldować powinien, służy mu tylko na czas oznaczony. Po upłynieniu tego czasu, przed uzyskaniem nowego pozwolenia, podeymuiący się żadnych dalszych prób czynić nie iest mocen.

Art. 6. Utrzymywana będzie w Biórze główney Dyrekcyi Górniczey księga zaświadczeń, a w Biórze Kommissyi Spraw wewnętrznych i Policyi księga pozwoleń, w których takowe zapisanemi bydź maią.

Art. 7. Podeymuiący się na mocy uzyskanego pozwolenia szukać minerałów pomienionych, obowiązanym iest właścicielowi gruntu, podług umowy, wynagrodzić naprzód pożytek na powierzchni ziemi przez to utracić się mogący. Wreszcie, gdy strony dobrowolnie nie zgodzą się, Kommissyia Woiewódzka stosownie do przepisów ogólnych przez biegłych podług słuszności wynagrodzenie takowe ustanowi, którem właściciel gruntu kontentować się winien.

Art. 8. Każdy kruszco-śledzący powinien wyrobiska swoie, w których nic nie znalazł, na powrót zarzucić i zarównać: a ieżeli tego nie dopełni, podpadnie karze złotych sto pięćdziesiąt, i do zasypania wyrobisków przymuszony będzie.

Art. 9. Takie zaś wyroby, w których kruszców, soli lub innych płodów mineralnych warstwy, żyły, pokłady, lub źrodło wynaleziono, powinny zostać odkrytemi, i Główna Dyrekcyia Górnicza o tem bydź uwiadomiona.

Art. 10. Między właścicielem gruntu, a wynalazcą kruszców następuiące zachowane będą prawidła:

1. Właściciel gruntu ma pierwszeństwo do wyrabiania sam na swóy zysk miny, za poprzedniczem wynagrodzeniem kosztów szukania, albo przypuszczaiąc wynalazcę do trzeciey części akcyy na sto akcyy podzielić się maiącey kopalni.

2. Jeżeli właściciel gruntu sam nie bierze antrepryzy, ale wynalazca kruszcu, natenczas;

a) Właściciel ze stu akcyy będzie miał jedną trzecią część, to iest, 33⅓ akcyy.

b) Prócz tego będzie pobierał pięć procentów czystego zysku wszystkich akcyy.

c) Budynki, iakieby się na tym gruncie znaleść mogły, udzielnie ocenione i opłacone mieć będzie.

d) Będzie miał pierwszeństwo przy dostawieniu effektów, materyiałów i fur przed wszystkiemi innemi za cenę innym równą.

Art. 11. Mina raz odkryta i uznana za kwalifikuiącą się do explotacyi, zaniedbaną bydź nie może z względu użyteczności publiczney.

Art. 12. Jeśli tak właściciel sam gruntu, iako i wynalazca na nim kruszcu, nie będą w stanie wyrabiania odkrytey miny, a Rząd na rzecz swoię lub przez antreprenera wyrabiać ią pożytecznem osądzi, w tenczas zysk ogólny tak się rozdzielić ma:

a) Właściciel będzie pobierał pięć procentów zysku, począwszy od czasu wy-

rabiania metalu, bezwzględnie na koszta poprzedniczo łożone.

b) Wynalazcy warunię się toż samo prawo wspólnictwa z antrepryzą, iakie mu służyło w artykule 10 z właścicielem.

c) Reszta korzyści na rzecz antrepryzy ma zostawać.

Art. 13. Wykonanie i dopełnienie nimieyszego Postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczonem bydź ma, Kommissyiom Rządowym, w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 6 Maia 1817 r.

(Pod.) *Zaiączek.*

Minis: Spraw Wew: i Policyi (podp:) T. *Mostowski.*

Radca Sekre: Stanu Jenerał Brygady, (pod.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br: (podp.) *Kossecki.*

Za zgodność:

Minister Sprawiedliwości *W. Sobolewski.*

Zastępca Sekretarza Jeneralnego.

J. Hankiewicz.

Wypis z Rozkazów dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.

Dnia 12 Maia 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Są mianowani Podporucznikami na wakujące mieysca z Szkoły Podchorążych.

W jeździe: W pułku 1wszym strzelców, podchorążowie Aloizy Rybczyński, i Hieronim Zwoliński. — Z tegoż pułku, podchorąży Antoni Halbe, z przeznaczeniem do pułku 4go strzelców. — W pułku 2gim strzelców, podchorąży Woyciech Frankowski. — Z pułku 3go strzelców, podchorąży Felix Bardzki, z przeznaczeniem do Pułku 1go strzelców. — W pułku 3cim strzelców, podchorąży Kalixt Pomernacki. — W pułku 4tym strzelców, podchorążowie Józef Necki i Ludwik Szendel. — Z tegoż pułku, podchorąży Piotr Czarnomski, z przeznaczeniem do pułku 2go strzelców. — W pułku 1wszym Ułanów, podchorąży Jan Horodyński. — W pułku 3cim Ułanów, podchorąży Antoni Nizowski. — W pułku 3cim strzelców, podchorąży Karol Reynisz. — W pułku 1wszym strzelców, wachmistrz starszy, Maciey Oyrzyński. — Z pułku 2go Ułanów, wachmistrz starszy Józef Łodziński, z przeznaczeniem do pułku 1go Ułanów. — W pułku 1wszym strzelców, wachmistrz starszy, Andrzey Łapiński. — Z pułku 3go Ułanow, wachmistrz starszy, Józef Podlesiacki, z przeznaczeniem do pułku 4go strzelców. — W pułku 2gim strzelców, podchorąży Jan Kramarski. — W pułku 4tym Ułanów, podchorąży Józef Falkowski. —— Z pułku 3go Ułanów, podchorąży Mikołay Madaliński, z przeznaczeniem do pułku 2go strzelców. Z pułku 3go Ułanów, podchorąży Michał Rogowski, z przeznaczeniem do pułku 3go strzelców. — W pułku 1wszym Ułanów, podchorąży Wincenty Zyżniewski —— W pułku 2gim Ułanów, wachmistrz Kasper Jasiński. W pułku 2gim Ułanów, podchorąży Karol Kuczyński, i wachmistrz Dominik Dworzecki. — Z pułku 1go Ułanów, wachmistrz Nepomucen Grodzicki, z przeznaczeniem do pułku 3go strzelców. — W pułku 1szym strzelców, podchorąży Henryk Woronicki. Z pułku 3go strzelców, podchorąży Daniel Kadłubiski, z przeznaczeniem do pułku 4go strzelcow. — W pułku 2gim strzel-

ców, podchorąży Rudolf Katwowski. — W pułku 3cim strzelców, podchorąży Franciszek Kamiński. — Z pułku 1go strzelców, wachmistrz starszy Jan Sienkiewicz, z przeznaczeniem do pułku 4go strzelców. — Z pułku 1go Ułanów, podchorąży Józef Skirgayło, z przeznaczeniem do pułku 3go strzelców. —— Z pułku 2go Ułanów, podchorąży Joachim Bulharyn, z przeznaczeniem do pułku 2go strzelców. — W pułku 4tym Ułanów, podchorąży Ludwik Daszkiewicz. — W pułku 3cim Ułanów, wachmistrz starszy Jan Dalecki.

Umieszczeni zostaią.

W piechocie: W pułku 2gim liniiowym: przykommenderowany do tegoż pułku, porucznik Czermiński, w nagrodę gorliwości w służbie.

W jeździe: W pułku 1wszym Ułanów, przykommenderowany do tegoż pułku, porucznik Rutkowski, w nagrodę okazaney w służbie gorliwości i pilności; z dawnego pułku 18go jazdy, Kapitan Tomasz Dobrzeński.

Wchodzi napowrot w służbę i przykommendorowanym zostaie.

W jeździe: Do pułku 3go Ułanów: wykreślony z kontrol Roskazem dziennym z dnia 10 Lutego r. b. za przetrzymanie danego mu Urlopu, Kapitan Felix Noskowski, rachuiąc od tey daty, po udowodnieniu niemożności powrócenia do pułku.

Przechodzi na Reformę za przetrzymanie urlopu.

W jeździe: Z pułku 1go Ułanów: podporucznik Czarnek, nie przestaiąc należeć do tego pułku.

Otrzymuie żądaną dymissyią, dla słabości zdrowia.

W piechocie: Z pułku 1go liniiowego: przykommenderowany do tego pułku, — wykreślony z kontrol Rozkazem dziennym z dnia 10 Listepada 1816 podporucznik Alexander Konopacki, po udowodnieniu niemożności stawienia się w pułku.

Dokończenie Zdania sprawy z czteroletnich prac naukowych Towarzystwa Królewskiego Przyiaciół Nauk.

Jan Bogumił Freyer: Ten uczony ma kilkoletnie zasługi w wydziale Akademicko-Lekarskim. Iest Professorem w Warszawskim Uniwersytecie, iest, Fizykiem Woiewodzkim. Wydał użyteczne dla uczących się lekarzy dzieło pod tytułem: Formulare, czyli naukę o sztucznem przepisywaniu lekarstw, i drugie dzieło o Materyi medyczney, czyli o sposobach skutkowania środków lekarskich.

Adam Ząbellewicz od lat sześciu pracował iako Professor w Liceum Warszawskiem. W Wydziale zaś Akademicko-Lekarskim dawał Loikę, Metafizykę, Fizyologiią, Antrepologiią i historyią filozofii. Biegłym iest w ięzykach starożytnych.

Do klassy Członków Korrespondentów: Łukasz Gołembiowski Dyrektor Biblioteki Poryckiey, tłumacz dzieł sławnego Barthelemi, a szczególnie podróży młodego Anaharsysa. Prace iego iuż są znaczne i użyteczne dla naszego Towarzystwa. Uczony ten przeszło dwadzieścia medalów panowania Stanisława Augusta opisał. Teraz pracuie nad pisaniem dziejów narodowych pod panowaniem Jagiełłów.

Antoni Gorecki znanym iest z rozmaitych pism wierszem wydanych.

Walenty Litwiński Rektor Szkoły Główney Krakowskiey, od wielu lat pracuie użytecznie w teyże Akademii iako Professor prawa.

Mikołay Mianowski Doktor Medycyny, Professor Fizyologii w Szkole Główney Wileńskiey.

Andrzey Serwiński zatrudnia się doskonaleniem rolnictwa i w mechanice biegły.

Karol Soczyński Medycyny Doktor, Professor w Szkole Główney Krakowskiey. Nadto zasłużył się użytecznie dla Towarzystwa naszego przez wytłumaczenie na ięzyk

Pokki uwieńczoney rozprawy Doktora Lerneta o morowem powietrzu.

Ernest Witmann, Professor botaniki w Szkole Główney Wiedeńskiey, przesłał Towarzystwu zbiory roślin z kraiów Austryiackich, z załączeniem niektórych dzieł botanicznych; nadto, wydał i ofiarował Zgromadzeniu własną rozprawę o grzybach.

Abraham Stern znany iuż z swoich wynalazków mechanicznych. W dowód iego zasług i iego biegłości w mechanice, wystawiam tu publicznie zupełnie ukończone i w iednę machinę połączone iego wynalazku dzieło.

Do klassy Członków honorowych: Senator Cesarstwa Rossyyskiego Graff Nowosilzoff, Mąż uczony, Towarzystwa umieiętności w Petersburgu Prezes; szczególny opiekun nauk. Doznało tego Zgromadzenie nasze, gdy będąc Członkiem Rządu, mimo wielu swoich zatrudnień, przecież ciągle tem Towarzystwem opiekował się i posiędzenia nasze swoią bytnością zaszczycał.

Ignacy Sobolewski Minister Sekretarz Stanu, kochaiący nauki, sprzyiaiący Zgromadzeniu Przyiacioł nauk; sam w wielu naukach biegły, a wszystkich nauk prawdziwy przyiaciel.

Henryk Xżę Lubomirski zbogacił nasz gabinet naturalny przesłaniem rozmaitych darów. Wspierał wysłanych rodaków do zagranicznych uczonych Instytutów. Teraz posiadaiąc rzadki i znaczny zbiór medalów Polskich, tych ryciny Towarzystwu ułatwia.

Uczeni Mężowie! Wzywam was do zaięcia w gronie naszem mieysc wam przeznaczonych, i do dzielenia z nami prac obiętych w tego Towarzystwa zamiarze, ku użytkowi i ku sławie Narodu.

Ofiary uczynione w tem półroczu od różnych osób w książkach i rękopismach dla Biblioteki Towarzystwa:

1. Namiestnik Królewski ofiarował rękopism zawieraiący Historyią Bezkrólewia Jana III z oryginalnemi Instrukcyiami Dworów.

2. Prezes Kommissyi Woiew: Mazow: ciągle przesyła arkusze Dziennika Praw do Tomu III.

3. Kollega Chodkiewicz Pułkownik, Tom IV Chemii własney pracy.

4. Kollega Julian Ursyn Niemcewicz Sekretarz Senatu Bayki i Przypowieści własne.

5. Kollega Jan Hr. Tarnowski Referendarz Rady Stanu imieniem Autorów:

a. Rozprawę Michała Chańskiego Professora Prawa w Gimnazyum Krzemienieć: o wpływie systematów podatkowania na stan zamożności narodów. — *b.* Katalog w ięzyku łacińskim roślin utrzymywanych w ogrodzie botanicznym Krzemienieckim, ułożony przez Professora Botaniki Wilibalda Besser.

6. Kollega Bogumił Linde Rektor Liceum Warszawskiego, dzieło własne, pod napisem: o Statucie Litewskim, Ruskim ięzykiem i drukiem wydanym, wiadomość.

7. Kollega Woyciech Gutkowski Podpułkownik artylleryi dwa własne rękopisma:

a. Podróż do Kalopei, kraiu nayszczęśliwszego w świecie. — *b.* Myśli o Rządzie Polskim.

8. Kollega X. Szymon Bielski członek Zgromadzenia Piiarskiego kilka dzieł ofiarował.

9. Kollega X. Aloizy Osiński Kanonik Kat. Łucki, dzieło własne o życiu i pismach Tadeusza Czackiego.

10. Kollega Jan Bogumił Freyer Professor w Uniwersytecie Warszawskim, Tom I własnego dzieła pod napisem; Materyia Medyczna.

11. Assessor Prawny w Węgrzech Jakób Ferdynand Miller de Brasso, dzieło przez niego ułożone: *Catalogus Manuscriptorum Bibliothecae Nationalis Hungaricae Szechenyiano Regnicolaris* wraz ze swoią Rozprawą *de Utilitate Manuscriptorum.*

12. Nauczyciel Matematyki w Gimnazyum Wileńskiem dwa własne dzieła:

a. O Geodezyi. — *b.* Początki Trygonometryi płaskiey.

13. Professor Matematyki w Szkole Woiewódzkiey Płockiey, Adryian Krzyżanowski, dzieło: Teoryia Równań wszech stopni podług Binomu Newtona, którą ofiaruiący sam wyłożył.

14. Rektór Szkoły Wydział: w Wąchocku Stanisł: Cwierzowicz książkę starożytną w ięzyku łacińskim, gdzie się znayduie między innemi życie S. Stanisława Biskupa Krakowskiego, napisane przez Jana Długosza roku 1465.

15. Artysta Dramatyczny Ludwik Dmuszewski własną Operę w 2ch aktach: Nagroda.

16. Właściciele Księgarni i Drukarni Nadworney Zawadzki i Węcki, ciągle przesyłaią Pamiętnik Warszawski i Dziennik Wileński.

Ofiary do Muzeum i Gabinetu rzeczy przyrodzonych.

1. Archi-Dyakon Dobrzyński X. Wawrzyniec Gutowski ofiarował kawałki bursztynu wykopanego na polu wsi Mamina w Parafii Gąsewskiey niedaleko Pułtuska, w Woiewództwie Płockim.

2. Henryk Hr. Łubieński narzędzie do mierzenia światła służące, wynalazku Lampadyusza, światłomierzem Photometre zwane.

Z Wiednia d. 19 Maia.

Nayiaśnieyszy Cesarz przez miłość i staranność o rozszerzenie użytecznych umieiętności, i zazem przeniesienie na oyczystą ziemię z dalekich części świata bogactw natury, postanowił korzystać z zaślubin i podróży Jey Cesarzewicowskiey Mci Arcy Xiężniczki Leopoldyny do Brazylii, wysełaiąc tam pewną liczbę uczonych i badaczów natury z zaleceniem obiechania za pozwoleniem N. Króla Portugalii ważnieyszych okolic Brazylii, uważania obfitych tamteyszych płodów, czynienia postrzeżeń naukowych i zbogacenia oyczystych zbiorów obcemi natury rzadkościami. Na tę podróż raczył N. Pan z Cesarskiey swoiey wspaniałości potrzebne wyznaczyć summy, i kierunek i wyznaczenie do tey podróży uczonych swoiemu Ministrowi stanu i konferencyynemu związków zagranicznych, Xciu Metternich, polecić. Wyznaczonemi zatem do powyższey podróży zostali: 1) P. Jan Chry. Mikan, nauczyciel botaniki w uniwersytecie Pragskim, członek wielu towarzystw, do historyi naturalney i botaniki; 2) P. Natterer, assystent C. K. gabinetu naturalnego do historyi zwierząt; 3) P. Tom Enders, iako landszaftowy malarz; 4) P. Schott, C. K. botaniczny ogrodnik; 5) P. Sochor, nadworny Strzelec J. Cesarzewicowskiey Mci następcy tronu, iako strzelec; 6) Sławny z wielu pism Pragski Professor, Pohl, do rzeczy kopalnych; 7) P. Buchberger, malarz roślinny, i 8) P. Schick, iako bibliotekarz. Pięciu pierwsi popłynęli iuż tam d. 9 p. m. na fregatach Austrya i Augusta, a trzey ostatni popłyną z Arcy Xiężniczką Jmć z portu Liworneńskiego. Referentem uczoney tey podróży iest P. Schreiber, dyrektor C. K. gabinetu naturalnego. Do uczonych Austryiackich przydał N. Król Bawarski Doktorów i członków akademii umieiętności w Minchen, PP. Spix i Martius.

Z Londynu d. 9 Maia.

Xże Rejent odwiedził d. 6 b. m. swoią córkę, Xżnę Karolinę w Claremont.

Pogłoska, iakoby wyznaczeni do rozgraniczenia kommissarze Angielscy i zieднoczonych Stanów połnocney Ameryki nie mogli się na granicę ugodzić, nie potwierdzaią doniesienia pod d. 5 Kwietnia. — Senat Nowoiorgski postanowił, iż niewolnictwo w tey prowincyi zupełnie od dnia 4 Czerwca 1827 ustanie.

W Barbados odebrano dnia 25 Lutego doniesienia o postępie rokoszanów Wenezueli. Marino stał z 3 do 4000 ludzi przed Kumana: w ostatniey potyczce ubito pod nim i pod Jen: Bermudez konia, a Jen Baldez był w rękę raniony. Gubernator Guayany, Fitzgerald, został od Jenerałów Piar i Cedeno na głowę pobity. Piar czynił z przodu Królewskiego woyska obroty, gdy tymczasem Cedeno zaszedł mu z jazdą z

tylu. Większa część jazdy i cokolwiek piechoty Fitzgeralda widząc się bydź okrążoną, przeszła wczasie rozprawy do rokoszanów. Pomiędzy dotrzymuiącemi mieysca była rzeź okropna. Fitzgerald uciekł do Kumana na swoią flotyllę, lecz trudno będzie utrzymać się tam woyskom Krolewskiem, ponieważ Brion zamyka ten port daleko liczniejszą flotyllą i odciął im żywność. Założył on w Pamparat zbroiownią morską i sąd morski. Flotylla iego znaydowała się d. 28 Stycznią pod Margaritą. Boliwar znayduie się w Barcellonie; Arismendi z Monagas, Saraza, &c. idą przeciw Clarines, dla rozpędzenia reszty woyska Jenerałów Morales i Lopez, które tam zebrali. Badez idzie z woyskiem Nowey Grenady przeciw Karakas. Rokoszanie maią mieć podostatkiem ammunicyi i broni. — Amerykańskie jedno pismo pod d. 14 Marca donosi, że na wyspie S. Tomasza odebrano odezwę, przez którą dowodzący eskadrą rokoszanów Wenezueli Adm. Brion ogłosił porty la Guayra, Guayana, Kumana, Porto Cabello i inne w stanie nayściśleyszego zamknięcia. Przez tę odezwy przerwany został wszelki handel wyspy S. Tomasza z południową Ameryką.

Na Gwadalupie zaszły krwawe kłótnie pomiędzy stronnikami Królewskiemi i Bonapartego, w których około 30 osób utraciło życie.

Z Paryża d. 9 Maia.

Król, którego zdrowie codziennie się polepsza, zaczena zwyczaynych używać przeiazdzek. Lud przyymuie go w ulicach z radosnemi okrzykami.

P. Chateaubriand ma niezawodnie wyiechać za granicę: niektórzy twierdzą, iż lato przepędzi we Włoszech; inni nakoniec zapewniaią, iż mieć będzie dyplomatyczne przeznaczenie.

Z Kolmaru piszą pod d. 30 z. m. że pomiędzy mnostwem osób, które wynoszą się do północney Ameryki, żądał ieden człowiek paszportu dla żony i 12 dzieci.

Podczas zaburzenia w teatrze przy wystawieniu traiedyi Germanika pochwycono człowieka, przy którym znaleziono 3 zegarki, 4 perspektywek i 5 chustek. Przy badaniu w policyi zeznał, iż te rzeczy z przezorności i ludzkości do siebie wziął: zegarki, ażeby dokładnie powiedzieć mógł o którey minucie zaszło zaburzenie; perspektywy, ażeby widział co się dzieie, a chustki, aby mógł zawiązać rany skaleczonym. Mimo dobrey tey iego myśli, został iednak w więzieniu policyi zatrzymany.

Z Włoch d. 5 Maia.

W pałacu Farnese w Parmie kazał Minister stanu Hr. Maccaulay odnowić malowania, które były Xże kazał zatrzeć, ponieważ zdawały mu się bydź nie przystoynemi. — Stawiaią tam znowu tak zwany teatr Feroese.

Kapituła Mexykańska przysłała Oycu S. naczenia do Mszy z naypięknieyszego złota z drogiemi kamieniami. — W Rio-Janeiro w Brazylii zeszły z tego świata Papiezki Nuncyusz Galeppi, iest naypierwszym z kardynałów, który w nowym świecie umarł.

Z Neapolu piszą, że 3 do 4000 ludzi woyska Austryiackiego opuści królestwo w Czerwcu, a reszta późniey. Piechota ma na okrętach odpłynąć, a jazda i artyleryia iść przez Rzym i Bononią. Nie chętnie tam patrzą na odeyście tych woysk, po-

nieważ zasłaniały kray przeciw rozboynikom i rabusiom.

Do Liworna zawinęła Portugalska flota z 2 liniowych okrętów i 6 fregat złożona dla zawiezienia narzeczoney Arcy Xiężniczki Austryiackiey do Brazylii. Pod Gibraltarem dołączyć się do tey floty ma kilka Angielskich okrętów.

Z Bruxelli d. 11 Maia.

Król powrocił tu z swey podroży do Dornik, Mons, i t. d.

Podług pism naszych poyść miało na granicę Portugalii 12 pułków piechoty i kilka jazdy Hiszpańskiey, któremi dowodzą Jenerałowie kapitani Castanos i Elio.

Biskupi Gandawski, Namuru i Dornika, iako też officyiałowie Leodyyski i Mechliński podali Królowi ważne przełożenie przeciw urządzeniu szkół głównych pod d. 25 Listopada r. z. w którem między innemi wyrażaią: — "Z ubolewaniem widziemy w rozporządzeniu W. K. Mci względem ustanowienia szkół głownych i innych naukowych zakładów, iż nauczycielom wolno iest nauczać iak im się podoba, a zatem nayniegodziwsze zasady bez karnie rozszerzać. Nie włożono na nauczycielów obowiązku, ażeby trzymali się nauki i zasad Kościoła Katolickiego i one wpaiali, które iednak są podstawą wszelkich umieiętności i nauk. Opuszczona w tem rozporządzeniu z umysłu została moralność Ewangelii, ażeby iedynie uczono moralności filozoficzney, lecz wiadomo do dnia dzisieyszego czem iest ta moralność filozoficzna. Professorowie nie zostaią pod żadnem dozorem, i mogą bydź równie, iak kuratorowie i rektorowie obieranemi z osób nie wyznaiących panuiącey Swiętey Religii. Katolickiemu Kościołowi winien uczony świat szkoły główne. Założone one zostały dla utrzymania Swiętey nauki. Czegoż bardziey, zwłaszcza w naszych czasach potrzeba, iak odwodzić młodzież, osobliwie w wieku namiętności, od błędów, kacerstwa i niedowiarstwa. Dawniey musieli professorowie szkół głownych zaprzysięgać przywiązanie do Religii Katolickiey. Postępy przewrotney filozofii, która iest nieprzyiaciołką dobrych obyczaiów i pokoiu, wszystko swoim iadem zaraża, mięsza się do metafizyki, fizyki, prawnictwa, historyi i nawet do nauk lekarskich, są iawnie szkodliwemi.,,

Od brzegów Menu d. 14 Maia.

Na 26tym posiedzeniu seymu związku Niemieckiego Poseł Elektora Heskiego podał w imieniu Dworu swoiego oświadczenie do protokołu przeciw nabywcom dóbr w kraiu Heskim, w którem zarzuca im kłamstwa i potwarze, bez udowodnienia ich iednak. Potem naradzano się nad dyplomatycznemi stosunkami Mocarstw zagranicznych z seymem i upoważnieniu przy nim posłów. Wszystkie pisma i noty do seymu maią bydź w Niemieckim ięzyku z tłómaczeniem Francuzkiem lub łacińskim podawane.

Senat Frankfortski oddał wczoray odpowiedź na zaniesione do seymu Niemieckiego przełożenie żydów Frankfortskich.

W. Xżę Sasko-Weimarski zniósł w kraiach swoich nieograniczoną wolność druku i zaprowadził znowu cenzurę. — O zwołaniu stanów w kraiu Badeńskim ucichło zupełnie.

Xżna St. Leu (Ludwikowa Bonaparte) przybyła do Minchen dla odwiedzenia swoiego brata Xcia Eugeniusza. Opuściła zupełnie Konstancyią i osiąść ma w Augszburgu, gdzie dom kupiła.

DODATEK
DO Nro 43.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 28 MAIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Z Stuttgardu d. 9 Maia.

Po wielu burzliwych posiedzeniach i sporach postanowiły nakoniec wczoray stany królestwa Wirtemberskiego większością 57 przeciw 53 głosów, iż prostą większością głosów przyymowane będą artykuły proiektu konstytucyi. Dziś ma bydź ułożony w tey mierze adress i tayney radzie podany. Po 12 tygodniowych aż do znudzenia sprzeczkach cieszemy się, iż przecież uchwałoną u nas zostanie pożądana konstytucyia, inaczey byłyby nieochybnie stany rozwiązane, a rzecz względem naszey konstytucyi byłaby seymowi związku Niemieckiego do postanowienia poddana.

Z Stambułu d. 10 Kwietnia.

Wysłana przed kilku tygodniami do Algiern w podarunku dla Deja flotylla doznała w drodze nieszczęścia; iedna fregata powróciła do tuteyszego portu bardzo uszkodzona; dwa okręty zostały pod brzegi Morei zapędzone, a o reszcie wcale nie słychać.

Zaburzenia w Bagdadzie zostały zaspokoioone, i przysłane tu głowy Essarda Baszy i innych winowayców, są na bramach seraiu zawieszone.

Wielkie przez teraźnieyszego Sułtana wyporządzone koszary janczarów spaliły się d. 1 b. m.

Nie prawdzi się pogłoska o wielkich w Turczech uzbraianiach.

Od brzegów niższey Elby d. 9 Maia.

Xże Rejent nadał Hanowerskiemu Ministrowi stanu Hr. Münster prawem lennem wieś Binder w kraiu Hildesheimskim.

Do Hamburga przybył Ismael Gibraltar, kapitan morski Turecki i ajent Baszy Egipskiego w Europie, udaiący się na północ.

Królewicz Angielski Xże Kambridgi poiechał na krotki czas z Hanoweru do Zelle, Bruświka, i t. d.

Po otworzoney tego roczniey żegludze odpłynęła z Kronstadtu eskadra z 8 woiennych okrętów złożona do brzegów Francuzkich, dla przywiezienia do oyczyzny powracaiącey z Francyi części woyska Rossyyskiego.

Między wyspą Maderą i Peterzburgiem otworzony teraz został w prost związek; idzie tam wiele z tey wyspy wina, za które boirą Rossyyskie płody.

Rozmaite Wiadomości.

Xiężna Wallii (małżonka Xcia Rejenta Angielskiego) prosiła W. Xcia Badeńskiego o przepędzenie części tego lata w zamku Rastadtskim. Zezwolono na iey

żądanie i ziedzie tam 1go Lipca z całem swoim orszakiem z Włoch.

Oto są ieszcze niektóre wypisy z drukowanego w Londynie dziełka pod tytułem: *Rękopism przybyły niewiadomym sposobem z wyspy S. Heleny.* (Obacz 41 Nr. Gazety Krakowskiey.)

Wszystkie pisma publiczne Paryzkie i inne zgadzaią się na to, iż to pisemko nie iest dziełem pióra Napol. Bonapartego i przypisuią go rozmaitym osobom. Jakkolwiek bądź, niektóre w niem myśli i zwroty stylu, w opisach wiadomych w prawdzie wypadków, są dosyć ciekawe, i dla tey przyczyny, umieściemy tu ieszcze niektóre wyiątki.

Pomiiamy opisy dawnieyszych działań woiennych iako mniey interessuiące.

Nie mniey, co autor o systemacie kontynentalnym, powtórzył i zebrał w treści, co całe stronice w dawnieyszym Monitorze Paryzkim, zaymowało.

Przemilczemy o króciuchnem przez autora wspomnieniu weyścia pierwszego do Polski, i o krzywdzących naród nasz rysach, które podobało mu się znaleść w charakterze Polaków. Przebiia się w nich niewiadomość, którą tak często zarzucaliśmy i słusznie Francuzom, piszącym o kraiu i narodzie naszym.

Słowa autora o postępowaniu z Ferdynandem VII. Królem Hiszpańskim, przytoczyliśmy w Nrze 41 gazety.

Wypiszemy teraz to co napisał o opanowaniu Rzymu i uwięzieniu Papieża.

"Długo się w tem wahałem, gdyż miałem wstręt od tego, lecz im więcey się ociągałem, tem nagleyszem stawało się postanowienie moie. Przypomniałem sobie, że Karol V. ktory był nabożnieyszym, lecz mniey potężnym niż ia, ośmielił się uwięzić Papieża. Nie źle mu to wyszło; zdawałomi się, że i ia podobnież uczynić mogę. Porwano Papieża z Rzymu i zaprowadzono do Savony. Przyłączono Rzym do Francyi. Ten czyn polityczny zdołał zniweczyć zamysły nieprzyiaciela. Włochy używały spokoyności i były przychylne aż do chwili upadku Cesarstwa. Nieszczęśliwe te interessa kościelne skłoniły mię do usadzenia 500 osób w więzieniu. Polityka wskazala ich tylko 50. Nie dobrzem sobie postąpił w tey całey okoliczności; miałem dosyć mocy a żebym nie zważał na słabych, i wiele złego narobiłem, dla tego, żem mu chciał zapobiedz.

Nayważnieyszą opokę życia Nap: Bon: tyczącą się drugiego iego małżeństwa, zbywa Autor dosyć krótko w tych wyrazach:

"Proiekt wielki zaymował na ów czas Francyią. Sądziłem, iż należało mi ustalić moie panowanie, stawaiąc w nowym stosunku naprzeciw Europy. Wielkie sobie obiecywałem skutki. Nie zaprzeczano iuż władzy moiey; trzeba ią było uwiecznić, a co nie mogłoby nastąpić, gdybym był nie miał dziedzica. Smierć moia stałaby się bez tego niebezpieczną dla moiey dynastyi. Widziałem potrzebę rozstania się z żoną, po którey nie mogłem się spodziewać potomstwa; czułem od tego wstręt z żalu opuszczenia tey, którą naybardziey kochałem. Długo się w tey mierze wahałem. Lecz sama skłoniła się do tego, przez przywiązanie, iakie zawsze do mnie miała. Przyiąłem iey ofiarę, bo była konieczną. Nayprostsza polityka wskazywała mi związek z domem Austryiackim. Uprzykrzyły się dworowi Wiedeńskiemu iego klęski. Sciśle i nieodzownie ze mną połączony, bezpieczeństwo swoie zasadzał na moiem zaręczeniu. Przez taki związek stawał się uczestnikiem moiey wielkości, i odtąd wypadało mi wziąć go w opiekę, tak, iak dawniey wiele mi zależało na pokonaniu tego Mocarstwa. Przez ten związek utworzyliśmy potęgę nayogromnieyszą, iaka kiedy była. Przewyższyliśmy nawet dawne Państwo Rzymskie. (?) Przyszedł ten związek do skutku. Szacunek, iaki miano dla rodziny domu Austryiackiego, uprawnił moie panowanie w oczach Monarchów. Dynastyia moia zaięła przyzwoite mieysce w Europie; sądziłem, że iuż nie zaprzeczą tronu synowi, który się z córki Cesarza urodził.,,

Przystąpiemy teraz do nayniesczęśliwszey dla Nap: Bon: woyny z Rossyią, która była początkiem upadku iego:

Oto słowa Autora;

"W samey tylko Hiszpanii, gdzie Anglicy wielkie wysłali siły, trwały ieszcze zamieszania. Lecz ta woyna nie zatrważała mnie, przedsięwziąłem bowiem bydź upartym ieszcze na Hiszpaniią, przekonany, iż z czasem wszystkiego dopiąć można.

(*Reszta potem*)

Dnia 27 Maia 1817.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr
Pszenicy	43 —	40 —	39 —	36 —
Zyta	33 —	31 —	29 —	28 —
Jęczmienia	25 —	23 —	22 —	21 —
Owsa	13 —	12 15	12 —	11 15
Jagieł	60 —	56 —	52 —	48 —
Grochu	30 —	28 —	26 —	24 —
Rzepaku	— —	— —	— —	— —

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Kiedy P. Pulkiert ostatni nabywca Młyna w Rakowicach przez wieczną Dzierżawę dla trudności w użyskaniu Paszportu wyniesienia się za granicę, nie uiścił się w dopełnieniu warunków Kontraktów, Kommissyia Włościańska postanowiła na nowo puścić wspomniony Młyn drogą Licytacyi z tą dla licytuiących dogodnością, iż iuż cena pierwszego wywołania i ustanowienia Kanonu nie będzie Złp. 3133 gr. 3 i ⅓, ale Złp. 2333 gr. 3 i ⅓. Pierwszy więc termin Licytacyi iest ustanowiony na dzień 6 Czerwca r. b. i takowa w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych o godzinie 10 ranney rozpocznie się. — W Krakowie dnia 18 Maia 1817 r.

Linowski.
Gadomski, S. W.

Wydział Spraw Wewnętrznych, i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Stosownie do Uchwały Rzączącego Senatu z dnia 10 Maia r. b. Nro 1333 podaie do wiadomości, iż w dniu 1 Czerwca r. b. o godzinie 10 z rana odbywać się będzie w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości publiczna Licytacyia, na wypuszczenie w Entrepryzę wystawienia drogi murowaney (Chausée), to iest, na zrobienie drogi w takim sposobie, w iakim są publiczne gościńce Astryiackie; od Grodzkiey do Nowy Bramy, po za miastem ciągnąć się maiącey. Ktoby przeto był w chęci zalicytowania tey roboty taniey, od ustanowioney ceny pierwszego wywołania Złp. 5723 iako ilości z wyrachowania Anszlagiem stosownie do planu sporządzonego obiętey, niełącząc w to kwoty złp. 999 za szacunek Materyału w naturze dostarczyć się maiącego odtrąconey; zechce się wzwyż powołanym mieyscu i terminie stawić z vadium w 10tey części złożyć się winnym, gdzie równie o warunkach Kontraktu w każdym czasie powziąść może wiadomość, iako też przekonać się z anszlagu, ile fur i ludzi do tey drogi potrzebować może. — W Krakowie dnia 16 Maia 1817.

Grodzicki.
Ravski.

We wtorek, to iest dnia 27 Maia r. b. za zezwoleniem Wysokiey Kommissyi Organizacyyney, oraz Wysokiego Senatu rządzącego, tu w Krakowie, w sklepie pod Nro 20 w Rynku na przeciw Kościoła S. Woyciecha, pod kontrollą Rządową rozpocznie się na nowo i kontynuowaną będzie Wielka Loteryia na różne iedwabne, bawełniane i galanteryczne towary. Każdy stawiaiący złoty Polski ieden w monecie srebrney przypuszczony będzie do wyciągnienia sobie losu iednego; a gdy mu szczęście wygraną przeznaczy, takową natychmiast doręczoną sobie mieć będzie.

Ekonomiia Chroberska podaie do wiadomości, iż ma na sprzedarz nasiona Koniczyn na fonty, kwarty, garce, ćwierci i korce w iak naypewnieyszych gatunkach; życzący nabycia, teyże ma się udać do rzeczoney Ekonomii na mieysce.

Pewny rodowity Francuz posiadaiący doskonale ięzyk Niemiecki, przytem wiadomość Arytmetyki i Geografii, życzyłby bydź nauczycielem domowym na Prowincyi lub tu w Krakowie, o którym dowiedzieć się można u Redaktora Gazety Krakowskiey.

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Wskutek Rozporządzenia Senatu Rządzącego z dnia 5 b. m. do Nro 1290 ninieyszym do publiczney podaie się wiadomości, iż posada Akuszerki Okręgowey w mieście Chrzanowie wakuie, a zatym mieysce takowe otrzymać chcące Akuszerki zgłosić się maią do Senatu Rządzącego z swemi do tego kwalifikacyiami. — W Krakowie dnia 16 Maia 1817.

W. Boduszyński, S. P. *Konwicki, S. W.*

Syndycy upadłości Handlu Błażeia Józefa Lipnickiego Rezolucyią W. Ostaszewskiego Sędziego delegowanego z dnia 14 Maia r. b. upoważnieni podaią do wiadomości, iż w dniu 16 Czerwca r. b. i następnych w Krakowie przy ulicy Floryiańskiey odbywać się będzie pod Nr. 508 sprzedarz przez publiczną licytacyią za gotowe pieniądze, różnych ruchomości iako to: materyiałów aptekarskich i towarów korzennych, materyiałów piśmiennych, tudzież naczyń szklanych, kamiennych, drewnianych, beczek, pudeł, pak, wag, gwichtów, krzeseł, kanap, stołów, stołików, kantora Kupieckiego, pras, kassy, zwierciadeł, obrazów, sukien damskich i męzkich, zegarów, sreber, kleynotów, i wszelkich innych ruchomości do massy upadłego należących. Chęć kupienia maiący zechcą się więc stawić w wyżey oznaczonym mieyscu. W Krakowie dnie 22 Maia 1817 r.

Dobra, Kenty Miasto, z wsiami Buiaków, Bielany, i Zasolany w Galicyi, w Cyrkóle Myślenickim leżące, od Szląska Cesarskiego mil dwie, od Pruskiego półtory mile, na dwóch wielkich Traktach, przy Cesarskim Gościńcu Wiedeńskim i Wrocławskiem, maiące znaczną propinacyią, czynsze, grunta orne, i dobre łąki, pastwiska, lasów przeszło ośmset morgów, nad Rzeką spławną Sołą leżących, Młyny w Kentach, Kamienica czyli Dom zaieżdny Pański, piękny murowany nowy, a drugi drewniany z ogrodkiem, tamże w Kentach. — W Bielanach zaś Dom mieszkalny piękny, oficyny z stayniami i wozownią, ogród, Browar murowany piwny i gorzałczany, z kotłem do piwa i garcami do palenia wódki, wszystkie te zabudowania Dworskie, nowo wystawione. — Pańszczyzny zaś w Bielanach, Buiakowie i Zasolanach iest tyle, iż zbywa od potrzeby gruntowey. Dobra te są z wolney ręki do sprzedania lub dzierżawy; maiący intencyią one kupić lub dzierżawić raczy się udać do Dziedzica tychże Dóbr JW. Józefa Hr. Tomkowicza mieszkaiącego w własnym Domu w Krakowie przy ulicy Swieckiey Nr. 350, od którego zupełną poweźmie informacyią.

Dobra Pacanów, to iest połowa miasta Pacanowa, z Dworem i wszelkiemi zabudowaniem Folwarcznym tam będącym i drugim Folwarkiem o ćwierć mili, oraz wieś Karsy wielkie i Rataie w grontach przednich Pszennych z wybornemi Łąkami i obszernemi Błoniami nad samą Wisłą leżące z dostateczną pańszczyzną i spichlerzem ładowym w granicach pewne są do sprzedania z wolney ręki za summę 540,000 zł. Pol., która summa w połowie przy kupnie ma bydź zapłacona, a druga połowa przy dobrach zostawiona i na lat kilka rozłożona. Kto o istotnym stanie położenia i gatunku ziemi tych dóbr chce się dowiedzieć, niech raczy udać się na mieysce, a do układów od 1go Lipca udać się ma do Właściciela mieszkaiącego teraz w Krakowie przy Wizytkach.

Przy mieście Jędrzeiowie iest Folwark z pańszczyzną pieszą, z obszernemi korzystnemi grontami oraz łąkami do zadzierżawienia trzechletniego z propinacyią użyteczną; Ktoby więc tey Possessyi nabydź chciał, zgłosi się do W. Jędrzeia Długosza, Burmistrza w Jędrzeiowie, gdzie o intracie pewney i Właścicielu poweźmie wiadomość.

W Krakowie przy głównym Rynku w Domu pod Nr. 357 Odbędzie się publiczna licytacyia dnia 29 Maia b. r. o godzinie 10 ranney stołów, stołków, szaf, obrazów i innych, nabycia życzących sobie za gotową zapłatę na czas i mieysce oznaczone zaprasza. W Krakowie d. 14 Maia 1817 r.

Skorczyński Komor. Sąd.

Kamienica w ulicy Rożanney pod Nro 619 iest do sprzedania. Życzący kupna raczy się do Właściciela tamże mieszkaiącego zgłosić.